

Вираз для розрахунків третьої складової вартості можна представити в наступному вигляді:

$$B_3 = \frac{N_{авт} \cdot K_{Б-Р} \cdot t_{\Sigma} \cdot C_{\varepsilon, \text{зн}}}{m \cdot K_H} + \frac{0,00041 \cdot C_{авт} \cdot N_{авт}}{m \cdot K_H}, \text{ грн/т}, \quad (3)$$

де $K_{Б-Р}$ - коефіцієнт, який враховує збільшення сумарного часу доставки вантажу на вантажно-розвантажувальні роботи, $K_{Б-Р} = 1,15 - 1,3$;

$C_{\varepsilon, \text{зн}}$ - погодинна ставка заробітної плати водія, грн/год;

$C_{авт}$ - початкова вартість автомобіля, грн.

Коефіцієнт 0,00041 враховує витрати на технічне обслуговування автомобіля, які дорівнюють 5% від початкової вартості автомобіля $C_{авт}$ та амортизаційні витрати, які дорівнюють 10% від $C_{авт}$ у рік, віднесені до одного дня експлуатації.

Сумарну, інтегральну питому вартість міських вантажних перевезень представимо наступною формулою:

$$B = B_1 + B_2 + B_3, \quad (4)$$

Аналіз отриманих формул (1) - (4) дозволяє зробити висновок, що питома вартість транспортного міського обслуговування залежить від дальності перевезення, маси вантажу, коефіцієнтів надійності, використання пробігу та вантажопідйомності, сумарного часу знаходження в наряді, тарифу на перевезення і витрат палива. Представлена величина питомої вартості, формула (4), може виступати економічним інтегральним критерієм міських вантажних перевезень у процесі розв'язку оптимізаційних задач на вибір маршрутів. Даний критерій повинен прагнути до мінімуму.

Список посилань

1. Voytov, V.A., Muzilov, D.O., Berezchna, N.G., Scherbakova, V.V. (2018). Ekonomichna efektyvnist funktsionuvannya transportno-logistichnogo kompleksu pid chas zbirannya tsukrovogo buryaku z urahuvannyam pokaznika nadiynosti. *Tehnichniy servis agropromislovogo, lisovogo ta transportnogo kompleksiv: HNTUSG. #. 12. – S. 272–280.*
2. Voytov, V.A., Muzylyov, D.A., Berezchnaja, N.G. (2018). Integrated approach in calculation of the economic effect of the functioning of the transport and logistic complex with the account of the risk factor. *International academy journal Web of Scholar. 3(21), Vol.1. – P. 12–18.*
3. Voytov, V., Kutiya, O., Berezchnaja, N., Karnaukh, M., Bilyaeva, O. (2019). Modeling of reliability of logistic systems of urban freight transportation taking into account street congestion. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. Vol. 4, no. 3 (100), pp. 15-21. DOI: [10.15587/1729-4061.2019.175064](https://doi.org/10.15587/1729-4061.2019.175064).*

УДК 656

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ІСНУЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ СХЕМ ЗБИРАННЯ І ДОСТАВКИ ЦУКРОВОГО БУРЯКУ

Бережна Н.Г., к. т. н., Новіков Я. І., студент

*Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка*

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF EXISTING TECHNOLOGICAL SCHEMES OF HARVESTING AND DELIVERY OF SUGAR BEET

Berezhnaya N. G., Ph.D., Novikov Y. I., student

Kharkiv Petro Vasilenko National Technical University of Agriculture

Строки збирання цукрових буряків в Україні припадають на початок чи середину осені. За даними Інституту цукрових буряків УААН в основній зоні бурякосіяння України

масове збирання цукрових буряків слід проводити з 20 вересня по 25 жовтня. За багаторічними метеорологічними даними, за цей період кількість робочих днів для збирання становить 22–23 [1].

Велику роль у збереженні якості коренеплодів відіграє спосіб збирання і технічні прийоми. Способи збирання цукрових буряків поділяються на такі види: потоковий і потоково-перевалочний. Потоковий спосіб забезпечує мінімальні затрати праці та коштів, менші втрати й пошкодження коренеплодів, високу якість бурякової сировини та підвищення валового збору коренеплодів на 2–3 т/га завдяки безпосередній доставці на цукрові заводи та уникненню тимчасового зберігання їх у польових кагатах. Проте застосування поточного способу потребує більшої кількості транспортних засобів, значніших витрат палива і узгодженості в роботі комбайнів і автомобілів. До того ж, за поточного способу збирання знижується ефективність застосування великовантажних автомобілів та автопоїздів. У разі застосування перевалочного способу підвищується ефективність використання автотранспорту, зменшується, порівняно з поточним, забрудненість бурякової сировини землею, завдяки чому знижуються обсяги нераціонального перевезення землі у вигляді домішок, зростає можливість транспортування буряків за несприятливих погодних умов [2].

Однак за перевалочного способу дещо зростають втрати сировини і, через збільшення кількості пошкоджених коренеплодів під час їх укладання в польові кагати і навантаження в транспортні засоби після зберігання, погіршується її якість. Тому на збиранні цукрових буряків слід застосовувати прогресивні форми організації праці на базі збирально-транспортних загонів.

Слід зазначити, що найраціональніше використання збирально-транспортних машин у складі загонів забезпечується за потоково-перевалочного способу збирання. За такого способу частину зібраних коренеплодів доставляють безпосередньо на завод, а решту укладають у тимчасові польові кагати на спеціально підготовлені перевалочні майданчики. Створений при цьому запас коренеплодів дає змогу продуктивніше використовувати автотранспорт.

Перевалочний і потоково-перевалочний спосіб збирання цукрового буряку забезпечується не лише завдяки узгодженій роботі збирального комбайну і автомобілів, а також повноправним учасником зазначеної технологічної схеми є буряко-навантажувач або підбирач. Вибір збиральної техніки є одним із основних компонентів у процесі збирання буряку. Для повної взаємодії усіх учасників збирально-транспортного процесу необхідно враховувати технічні і техніко-експлуатаційні характеристики транспортних засобів. Так, підбирач буряків має ширину захвату 10,2 м; кількість вальців, що очищують коренеплоди, забезпечуючи ефективне відділення ґрунту й бур'янів – 18 од. Залежно від погодних умов, ступінь очищення може корегуватися з кабіни водія. Високопродуктивна гідравліка забезпечує потрібні характеристики й піклується про швидку реакцію на будь-яку команду оператора всієї робочої гідравліки [3].

Список посилань.

1. <https://propozitsiya.com/ua/organizaciya-zbirannya-cukrovih-buryakiv>
2. Білоус Б.В. Транспортно-технологічні схеми збирання цукрового буряку / Б.В. Білоус, Н.Г. Бережна // Збірник тез доповідей XI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Підвищення надійності машин і обладнання». – Кропивницький: ЦНТУ, 2017. – С. 105-107.
3. <http://agro-business.com.ua/agro/mekhanizatsiia-apk/item/1156-samokhidni-nimetski-perenavantazhuvachi-buriakiv.html>